

Bijlage HAVO
2016

tijdvak 2

maatschappijwetenschappen

Bronnenboekje

tekst 1

Moeders willen disco eerder open

Kinderen moeten vroeger op de avond uitgaan en eerder thuiskomen. Een actie daarvoor van twee moeders krijgt veel steun.

(...) In discotheek De Kruisweg in het Groningse Marum wordt het pas na middernacht gezellig. Als haar zes-
5 tienjarige dochter wil uitgaan, brengt
Hannie Gorter uit Siegerswoude haar
met de auto, meestal rond twaalf uur.
Daarna rijdt Gorter naar huis om te
slapen. Om drie uur gaat haar
wekker en rijdt ze naar de discotheek
10 om haar dochter op te halen.
Een jaar geleden besloot Gorter (42)
dat het anders zou moeten. Kinderen
moeten eerder uitgaan, en thuis-
komen. Dat is veiliger en gezonder.
15 Nu doden ze de tijd tot middernacht
door 'in te drinken', in keten of bij
ouders thuis.

Twee buurvrouwen in actie

Hannie Gorter wist niet goed hoe ze
20 het moest aanpakken, maar ze wilde
'iets' op touw zetten. Daarom schreef
ze haar bezwaren op een A4'tje en

gaf dat aan haar burens. Sindsdien
trekt ze samen op met haar buur-
25 vrouw Myriam Loonen (48, vier
kinderen in de uitgaansleeftijd). Ze
stuurd brieven naar lokale media.
Ze vroegen aandacht voor het
onderwerp op raadsvergaderingen.
30 Een buurman maakte een website
waarop sympathisanten met hun
digitale handtekening steun kunnen
betuigen. Inmiddels hebben 110.000
mensen dat gedaan.
35 Er kwam meer steun. Het Friese
CDA-Kamerlid Joop Atsma introdu-
ceerde hen in Den Haag. Vorige
week plaatste Frits Bolkestein (VVD-
politicus) zijn handtekening – en hij
40 wil wel in het comité van aanbeveling
zitten. "Maar we willen niet
verbonden zijn aan een politieke
partij of er een christelijk kaartje aan
hangen", zegt Loonen. (...)

naar: NRC Handelsblad, 2 februari 2008

tekst 2

Burgerinitiatief Vroegopstap

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Ter attentie van de Commissie van de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp: indiening burgerinitiatief Vroegopstap, (...)

Siegerswoude, 18 maart 2008

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Met deze brief en de bijbehorende bijlagen dienen we een burgerinitiatief Vroegopstap in. Het actiecomité Vroegopstap heeft nu een jaar terug het initiatief genomen door aandacht te vragen voor het vroeger op stap gaan. Daaraan gekoppeld zit het vervroegen van de sluitingstijden van de horecabedrijven. Er is een website in de lucht gebracht (...) en op deze website is de petitie te vinden van Vroegopstap.

(...) Inmiddels hebben 120.000 burgers aangegeven de petitie te ondersteunen. De lijst met digitale handtekeningen is gelijktijdig met deze brief ingediend bij de Commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven. (...) De personen die dit burgerinitiatief ondersteunen hebben hiertoe het volgende verzoek aan u ondertekend:

Vroeg op stap, vroeg weer thuis!

Vroeg op Stap is een actiegroep die pleit voor vervroegde horecasluitingstijden van uiterlijk 02:00 uur. Vroeg op Stap wil dit bewerkstelligen door het verzamelen van digitale handtekeningen. Deze gegevens (behalve uw naam en woonplaats) zijn voor anderen niet te lezen en worden ook niet doorgespeeld aan derden.

De voordelen:

- we kunnen dan eerder naar de kroeg / disco en zijn weer eerder thuis
- het aantal uren dat we daar doorbrengen met vrienden wordt niet verkort
- de tijd van indrinken verkort of verdwijnt
- minder alcohol: minder overlast / minder ongelukken
- voor de ouders is het beter te doen om de jongeren te brengen en te halen
- 's avonds kun je nog gebruikmaken van openbaar vervoer
- er is meer sociale controle van mensen die nog op zijn
- dag- en nachtritme wordt minder verstoord
- betere school-, werk-, en sportprestaties
- stappers die het nu te laat vinden krijgen dan ook de kans om uit te gaan
- komt de gezondheid ten goede op korte en langere termijn
- voorkomt veel stress en spanningen in de gezinnen

(...)

Namens de actiegroep Vroegopstap: Hannie Gorter en Myriam Loonen

(...) Ons voorstel behelst een zorgvuldige invoering van een landelijke norm van de sluitingstijden. Deze norm zal wat ons betreft op 02.00 uur worden bepaald. In het kader van een deurbeleid zou het zo moeten zijn, dat de jeugd tot 18 jaar na 23.00 uur niet meer kan worden toegelaten. De gemeenten zouden per verordening kunnen regelen dat in bepaalde nader aan te geven gevallen gedurende 6 keer per jaar kan worden afgeweken van de landelijke norm. Vergelijkbaar met de regeling van de Winkelsluitingstijden op de zondagen. Een soort beloningssysteem van goed toelatingsbeleid door de horecaondernemer.

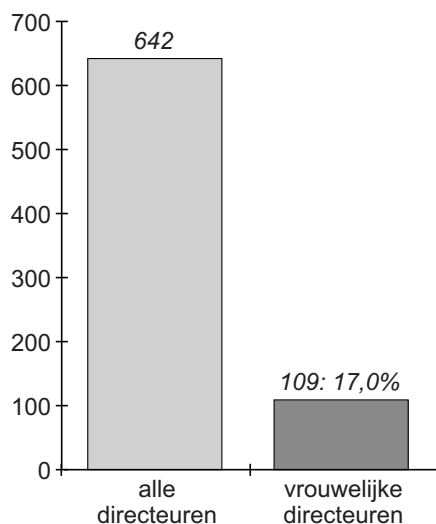
(...) We zien uit naar de inhoudelijke behandeling.

Met vriendelijke groet,
Hannie Gorter en Myriam Loonen

Opgave 2 Vrouwen aan de top

figuur 1a

Aandeel vrouwelijke directeuren in het Nederlandse bedrijfsleven op 1 augustus 2015

figuur 1b

Aandeel vrouwelijke directeuren in het Nederlandse bedrijfsleven in 2015 vergeleken met aandeel in 2013 en 2014

	2013		2014		2015	
	#	%	#	%	#	%
totaal aantal directeuren	609		619		642	
- waarvan vrouwen	83	13,6%	96	15,5%	109	17,0%

naar: *Female Board, Index 2015*

tekst 3

De Wet bestuur en toezicht

Sinds 2013 moeten bedrijven in Nederland streven naar dertig procent vrouwen in de top (Wet bestuur en toezicht). Lukt dat niet, dan moeten ze uitleggen waarom niet. Maar ook met deze wet stijgt het percentage vrouwen in raden van bestuur en raden van commissarissen te langzaam.

Uit een onderzoek dat onlangs werd gepubliceerd blijkt dat bedrijven de wet als een lachertje beschouwen.

Slechts een enkel bedrijf voldoet aan de wettelijke eis en bedrijven leggen maar heel zelden uit waarom het niet is gelukt dertig procent vrouwen in de top te krijgen. Bovendien zegt een derde van de bedrijven dat ze ook volgend jaar helemaal niet van plan zijn zich met de kwestie bezig te houden.

naar: Trouw, 27 november 2014

tekst 4

Kamer wil dat minister stopt met lijst van topvrouwen

De Tweede Kamer wil dat minister Bussemaker van Onderwijs stopt met haar lijst van topvrouwen die geschikt zijn voor hoge bestuursfuncties in het bedrijfsleven. Een motie van de VVD hiertoe kreeg vandaag voldoende steun.

De VVD wijst erop dat bedrijven, zoals wervingsbureaus, dit soort dingen zelf al doen.

Onderwijsminister Bussemaker, die ook emancipatie in haar pakket heeft, kwam onlangs samen met voorzitter Hans de Boer van werkgeversorganisatie VNO-NCW met het idee om een lijst van topvrouwen op te stellen. Ze riepen commissarissen op om vrouwelijke kandidaten aan te melden voor hun lijst. Dat leverde bijna driehonderd namen op. Doel van het project is om meer vrouwen in topposities te krijgen.

naar: de Volkskrant, 7 april 2015

Opgave 3 Online etnische media

tekst 5

Eigen websites onmisbaar voor allochtone jongeren

Voor Hindoestaanse en Marokkaanse jongeren blijken eigen websites als Kaise.nl en Maroc.nl van onschatbare waarde te zijn. De jongeren vinden in deze digitale omgeving veiligheid, geborgenheid en begrip. De websites bevatten cultuur- en religie specifieke informatie en jongeren zoeken er naar informatie over het geboorteland van hun ouders. Ook bieden de websites cultuurgebonden entertainment. Tot slot discussiëren de jongeren er met

elkaar over onderwerpen, waar thuis niet gemakkelijk over gesproken wordt.

Dit blijkt uit het onderzoek waarop Jaswina Elahi (1979) onlangs promoveerde aan de Tilburg University.

Traditionele mainstream media hebben nauwelijks aandacht meer voor zaken die migranten echt belangrijk vinden. Dat verklaart het relatieve succesvolle bestaan van etnische online media.

naar: <http://www.persinnovatie.nl>

Opgave 4 Berichtgeving over jeugdcriminaliteit

tekst 6

Samenvatting onderzoek Jeugdcriminaliteit & Media

Media vertonen een bias¹⁾ in de berichtgeving over jeugdcriminaliteit. Waar de jeugdcriminaliteit daalt met 44% in 2011 ten opzichte van 2007, daalt de berichtgeving met 13%.

De bias die media vertonen ten aanzien van jeugdcriminaliteit valt te verklaren door hun selectie van het nieuws. Voor de journalistiek zijn gebeurtenissen rond jeugdcriminaliteit nieuwswaardig, omdat een ervaring met jeugdcriminaliteit 'iedereen kan overkomen'. Daar komt bij dat een focus op vermogensmisdrijven, zoals diefstal en straatroof,

dit nog eens versterken. Deze 'high impact crimes' zorgen ervoor dat de lezers zich sterk kunnen identificeren met de slachtoffers. Dit laatste is een belangrijke nieuwswaarde.

Daar komt bij dat een onderzoek waaruit blijkt dat jeugdcriminaliteit daalt minder snel nieuwswaardig is, omdat het niet past bij het gevoel van onveiligheid dat er in de samenleving heerst. Bovendien is de werkelijkheid vaak zo genuanceerd dat deze niet kan worden weergegeven in een vereenvoudigde verhaalstructuur. Dit kan wel met een politiebericht over een (gewelddadig) incident.

naar:

Nel Ruigrok, Sarah Gagestein, Wouter van Atteveldt, Anne-Marie Slotboom en Carina Jacobi (2014). *Samenvatting Jeugdcriminaliteit & Media: Een onderzoek naar de berichtgeving over jeugdcriminaliteit in een veranderend medialandschap*. Amsterdam: LJS Media Research, Taalstrategie, Vrije Universiteit Amsterdam. In opdracht van het WODC.

noot 1 bias:vooringenomenheid

figuur 2

Onderwerpen binnen thema jeugdcriminaliteit in kranten

Categorie krant	Strafrechtelijke incidenten			Beleid t.a.v. jeugdcriminaliteit		
	2007	2011	Verschuiving	2007	2011	Verschuiving
...(1)...	42%	34%	-8%	43%	50%	7%
...(2)...	67%	79%	12%	27%	22%	-5%

Toelichting:

In krantencategorie 1 vinden we in 2007 in 42% van de berichtgeving een vermelding van een strafrechtelijk incident. In 2011 is dit percentage gedaald naar 34%. Dit betekent een vermindering van 8%.

naar:

Nel Ruigrok, Sarah Gagestein, Wouter van Atteveldt, Anne-Marie Slotboom en Carina Jacobi (2014). *Jeugdcriminaliteit & Media: Een onderzoek naar de berichtgeving over jeugdcriminaliteit in een veranderend medialandschap*.

tekst 7

Rechtbank voor en door jongeren

Als rechter Maria Leijten in 2011 voor het eerst een Amerikaanse jongerenrechtbank bijwoont, is ze aangenaam verrast. Het lijkt haar
5 een sympathiek concept, maar ze heeft ook twijfels. Zijn jongeren in staat zo'n verantwoordelijke taak op zich te nemen? De kennismaking met de praktijk overtuigt Leijten definitief.

10 "Het viel me op hoe goed de juryleden vragen stelden aan een meisje dat een mes mee naar school had genomen. 'Aan wie heb je dat verteld? Je broer, wat vond hij ervan?

15 Hoe zou jij het zelf vinden als je kleine zusje zoiets deed?'

De vragen waren heel onderzoekend, niet beschuldigend. De jongeren vertelden dat ze getraind zijn op onder-
20 vragen zonder vooroordeel. Ik zei dat sommige rechters in Nederland daar nog wat van kunnen leren."

Terug in Nederland wil Leijten samen met kinderrechter Gaby Crince le

25 Roy de formule van de jongerenrechtbank ook hier een kans geven.

Zo ontstaat de Stichting Jongerenrechtbanken Nederland. Die krijgt politieke steun van PvdA-Kamerlid

30 Ahmed Marcouch. "Het lijkt een

waardevol alternatief voor onze traditionele aanpak", stelt Marcouch.

Het initiatief is overgenomen door drie Amsterdamse middelbare scho-
35 len: zij starten nog dit jaar de werving voor een eigen jongerenrechtbank, die voorjaar 2015 gaat draaien. Deze rechtbank bestaat uit leerlingen die kleine vergrijpen van andere leerlin-
40 gen behandelen, zoals diefstal en vechtpartijen. De maatregelen van de rechtbank variëren van het schrijven van een excuusbrief tot het uitvoeren van een opdracht, zoals het oprui-
45 men van de buurt. Het doel van de maatregelen is het herstel van de goede verhoudingen op school en in de wijk.

"Meer persoonlijke groei en
50 maatschappelijk bewustzijn is ook een belangrijk doel," vertelt Marcouch. Daarnaast krijgen jongeren zicht op de werking van het Nederlandse rechtssysteem. "We
55 gaan bij rechtbanken, advocatenkantoren en andere spelers langs", vertelt Leijten.

naar: www.rechtspraak.nl, december 2014

Opgave 6 Trouw een crimineel

tekst 8

Vrouwen, doe iets voor de samenleving: trouw een crimineel

“Een relatie en het vaderschap maken mannen minder crimineel”, zegt criminologe Mioara Zoutewelle.

De afgelopen vijf jaar bestudeerde ze het verband tussen intieme relaties en criminaliteit aan het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR). Uit haar onderzoek blijkt dat trouwen en kinderen een positieve uitwerking hebben op crimineel gedrag.

Voor haar onderzoek beschikte Zoutewelle over de gegevens van 540 mannen en vrouwen, geboren tussen 1969 en 1977, die als jongere in een justitiële jeugdinstelling hadden gezeten. Veel van de probleemjongeren gaan ook op latere leeftijd het slechte pad op. “Een unieke dataverzameling”, zegt de onderzoekster opgetogen. In persoonlijke behandeldossiers stond vermeld of zij uit een groot gezin kwamen, of hun ouders waren gescheiden, wat hun IQ was, of ze gedragsproblemen hadden. Door middel van interviews kreeg ze ook zicht op romantische relaties die niet bij de gemeente stonden geregistreerd.

30 Als criminele vrouwen al een man vinden, is de kans groot dat hij nog criminel is dan zichzelf - wat weer een slechte invloed heeft op hun eigen gedrag. Op mannen heeft de combinatie huwelijk-vaderschap een sterk positief effect. Zij lopen dan ook minder kans om een criminele vrouw te trouwen: die zijn er simpelweg minder.

40 Woning, werk, wijf: in de eerste twee zaken valt makkelijker te voorzien dan in de laatste, erkent Zoutewelle. “Toch zou een instantie als de reclassering criminele jongeren kunnen helpen met hun relationele vaardigheden. Dat de effecten van zo’n soort relatietraining mogelijk pas later zichtbaar zijn, maakt haar aanbevelingen lastig te verkopen aan de politiek. Relaties worden gezien als je eigen probleem. Persoonlijk vind ik dat de overheid zich niet al te veel in de privésfeer moet mengen. Maar dit zijn kansarme mensen met een hoog risico op crimineel gedrag. Als we hen gelukkiger kunnen maken zijn we als samenleving ook beter af.”

naar: de Volkskrant, 8 maart 2015